



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

5

Številka: 120-01/16-3/1 EPA 1174-VII
Ljubljana, 18. 5. 2016

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela

P o r o č i l o

**k Predlogu zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic
(ZKUASP) – prva obravnava**

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 40. seji 18. 5. 2016 kot zainteresirana komisija obravnavala Predlog zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Cilji predloga zakona so uskladitev z Direktivo 2014/26/EU ter izboljšanje ureditve o skupnem sporazumu, tarifah za uporabo avtorskih del, delovanju Sveta za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: SAP) in izvajanju nadzora Urada za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: URSIL).

Predlog zakona določa obvezno kolektivno upravljanje za najbolj množične primere uporabe avtorskih del v primerih priobčitve neodrskih glasbenih in pisanih del, reproduciranja avtorskih del za lastno uporabo, kabelske retransmisije avtorskih del, pravice do dodatnega letnega nadomestila; opredeljuje vsebino in pogoje za izdajo dovoljenj; vzpostavlja podlago za uvedbo skupnega računa kolektivnih organizacij; določa pravila delitve avtorskih honorarjev in oblikovanja namenskih skladov; določa organe upravljanja kolektivne organizacije, in sicer skupščino članov, nadzorni odbor in poslovodstvo, ter njihove pristojnosti; določa pravico imetnikov pravic do vpogleda v dokumente in podatke kolektivnih organizacij; zahteva večjo preglednost poslovanja kolektivnih organizacij z obveščanjem imetnikov pravic in javnosti, vključujoč poenotenje oblike in sestave letnega poročila kolektivnih organizacij; določa sestavo, postopek ter odločanje SAP; ureja izdajanje večozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del; sistematično opredeljuje postopek in ukrepe nadzornega organa (URSIL) ter določa kazenske sankcije.

V pripravo predloga zakona so bili prek javne razprave vključeni zainteresirani deležniki iz vrst avtorjev, predstavnikov kolektivnih organizacij in uporabnikov avtorskih pravic. Ministrstvo za kulturo ocenjuje, da predlog zakona ustrezno opredeljuje razmerje med avtorskimi pravicami in dostopnostjo do kulturnih del. Vendar pa bi bilo status kolektivnih organizacij, ki upravljajo z avtorskimi pravicami, smiselno urediti v posebnem zakonu.

Komisija se je seznanila s pripombami predstavnikov kolektivnih organizacij SAZAS, ZAMP, SAZOR GIZ in ZAPIS, ki predlogu očitajo neskladnost z Direktivo 2014/25 EU in poseganje v temeljno pravico avtorjev oz. imetnikov avtorskih pravic o svobodnem upravljanju avtorske pravice kot avtorjeve zasebne lastnine. Predlog zakona naj bi razlastnil avtorje oz. imetnike avtorske pravice, poslabšal položaj avtorjev, zakonske rešitve so neprimerljive z dobrimi praksami v EU, zakon pa naj bi onemogočil delovanje kolektivnih organizacij ter poslabšal zaščito avtorskih in drugih pravic. Predlog zakona ne rešuje večletnega neplačevanja nadomestil za fotokopiranje v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, univerzah in javni upravi. Komisija ugotavlja, da predlagatelj zakona in predstavniki kolektivnih organizacij različno razumejo način in obseg implementacije evropske direktive. Kolektivne organizacije so prepričane, da bi se morala direktiva prenesti v Zakon o avtorski in sorodnih pravicah in da predlog presega nujne zahteve direktive ter širi področje pravnega urejanja, zlasti glede nadzora delovanja organizacij, saj naj bi se nesorazmerno okrepila vloga Urada za intelektualno lastnino oz. povečale njegove pristojnosti. Prenormiranost naj bi povzročila pravno negotovost, povečala stroške, zmanjšala učinkovitost, zaostri pogoje za pridobitev dovoljenj imetnikov avtorskih pravic za reprodukcijo, distribucijo itd., predlog zakona določa nova administrativna bremena, hkrati pa ne vzpostavlja sistema nadomestil. Nov zakon naj bi destabiliziral delujoč sistem kolektivnega upravljanja avtorskih pravic, saj naj bi posegal v svobodno gospodarsko pobudo in onemogočal konkurenčnost kolektivnih organizacij na širšem evropskem trgu.

Komisija ugotavlja, da predlog zakona ne temelji na analizi položaja avtorjev niti ne na analizi primerljivih dobrih praks v drugih državah EU. Predlagatelj ni ocenil posledic izvajanja novega zakona in predvidenih finančnih zahtev, ki bodo obremenile avtorje in imetnike avtorskih pravic. Komisija posebej izpostavlja problematiko upravljanja avtorskih pravic prek kolektivnih organizacij. Opozarja na neurejene odnose med posameznimi organizacijami in na odnos vodstev teh organizacij do svojih članov, avtorjev. Državni svet je v letu 2015 organiziral posvet o delovanju kolektivnih organizacij, ki upravljajo z avtorskimi pravicami, kjer so se razpravljavci mdr. zavzeli, da si morajo ustvarjalci, imetniki avtorskih pravic, izvajalci, producenti in založniki prizadevati za dogovor, ki bo izboljšal javno podobo kolektivnih organizacij in razcvet kolektivnega upravljanja v Sloveniji v interesu vseh organizacij in njihovih članov. Komisija kot ključno izpostavlja vprašanje, ali se bo z zakonom izboljšal položaj avtorjev in povečala odgovornost kolektivnih organizacij do svojih članov, predvsem glede delitve avtorskih honorarjev. Ob tem ugotavlja, da je ustrezen nadzor nad delovanjem organizacij tako znotraj kot od zunaj nujen in pomemben instrument za zaščito pravic ustvarjalcev. Zakon mora zato prioritarno zaščititi interese avtorjev, pri čemer pa se komisija sprašuje, kakšna je pri tem vloga ministrstva, pristojnega za kulturo, ki naj bi skrbelo za vrednotenje avtorskih del kot javne dobrine in sodelovalo pri ustvarjanju pogojev za njihovo trženje. Komisija še opozarja, da Slovenija nima kompetentnega predstavnika za intelektualno lastnino pri EK, kljub temu, da se temu področju v EU namenja zelo veliko pozornosti.

* * *

Za poročevalca na Komisiji Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je bil določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Mag. Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik